

Professionaliteit op een kleurrijke werkvloer

Titel Culturele diversiteit in de gezondheidszorg
Redactie Ivan Wolffers, Anke van der Kwaak & Nel van Beelen
Uitgever Coutinho
Prijs € 39,50
Pagina's 351
ISBN 978 90 469 0328 5

door Jan Steyaert, Master sociaal werk, Universiteit Antwerpen

We leven steeds meer in een samenleving met hyperdiversiteit. De etnische samenstelling van de bevolking is, zeker in de grote steden en onder de jeugd, heel kleurrijk. En dat heeft gevolgen op het vlak van onder meer onderwijs, wonen, arbeidsmarkt, vergrijzing. En dus ook voor zorg en hulpverlening. Over die gevolgen stelden Ivan Wolffers, Anke van der Kwaak en Nel van Beelen en zo'n twintig andere auteurs een boek samen. Om goede cultuursensitieve zorg te kunnen geven, is inzicht in migratie en diversiteit nodig. Het boek begint dan ook met een paar stevige inleidende hoofdstukken. De vele begrippen rondom allochtonen en autochtonen worden toegelicht, er wordt een korte geschiedenis van migratie in Nederland geschetst en een pleidooi uitgewerkt voor respect voor culturele diversiteit. Zo komen we bij hoofdstukken over interculturele communicatie in de zorg en (het vermijden van) uitsluitingsprocessen. In dit deel van het boek had mijn inzien meer aandacht besteed mogen worden aan de enorme verschillen in (gezonde) levensverwachting tussen diverse lagen van de bevolking. Leefstijl en sociaaleconomische positie spelen daarbij een rol, maar verklaren lang niet alles. Sinds de publicatie van het zogenaamde 'Black report' in 1980 weten we immers dat hoewel de algemene gezondheid er in het Westen op vooruit gaat, er gigantische verschillen zijn. En, tot onze grote schaamte en ondanks alle genomen maatregelen, stijgen die verschillen!

In de tweede helft van het boek komen diverse thema's op het snijvlak van gezondheidszorg en culturele diversiteit aan bod. Dat omvat onder meer gezondheidszorg voor

migrantenjongeren, seksuele gezondheid, interculturele ouderenzorg, migratie en geestelijke gezondheidszorg en aandacht voor geneesmiddelengebruik bij allochtonen. Tenslotte staan twee hoofdstukken stil bij het taalaspect en besluit men met een overzicht van beleidsmaatregelen inzake interculturalisatie van de zorg.

Het hoofdstuk over ouderenzorg is boeiend omdat hier om puur demografische redenen natuurlijk een uitdaging ligt: er komen steeds meer ouderen allochtonen in Nederland. En hoewel er traditioneel bij deze groepen sprake is van een lager zorggebruik, neemt de acceptatie voor thuiszorg en andere professionele hulp toe. Al was het maar omdat Nederlandse woningen minder geschikt zijn voor het samenwonen en voor elkaar zorgen van meerdere generaties binnen een familie.

Ook het hoofdstuk over migratie en geestelijke gezondheidszorg is boeiend, want juist daar speelt taal een belangrijke rol. Bovendien brengen bijvoorbeeld asielzoekers de nodige trauma's mee en leidt ook het leven in twee (of meerdere) culturen tot de nodige spanning.

Het boek zet ook aan het denken over een aantal thema's die niet erg expliciet of systematisch aan bod komen. Zoals de vraag hoe het zit met de diversiteit bij zorgpersoneel en de voorzichtige pogingen die we zien om bijvoorbeeld verplegend personeel uit Polen of Spanje aan te trekken. De vraag hoe diversiteit zich verhoudt tot informele zorg zoals mantelzorg of zelfhulp. Of de vraag hoe het zit met culturele niet-etnische diversiteit, zoals sommige geloofsgroepen die bloedtransfusie of vaccinatie weigeren. Want waar houdt diversiteit op en nemen ethische principes over wat goede zorg is de overhand? Stof voor een tweede deel? ■